

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 12. februarja 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 19.

Ing. Milan Šuklje:

O gospodarskih legitimacijah.

II.

Vzunaj po Evropi so sprejeli vest o zgodovinskem preokretu od 6. januarja 1929 z vidnim zadovoljstvom in razumno simpatijo. Samo v onih sferah, v katerih prevladujejo ekstremni destruktivni nauki, se je oglašala neprijazna kritika. Vse slovensko ljudstvo pa je pozdravilo mogočni kraljevi manifest z živahnim, iskrenim navdušenjem. Naveličalo se je bilo strankarskih bojev in neplodne bojevitosti profesionalnih politikov, ki so v desetih letih spravili naše narodno gospodarstvo na rob prepada in v skrajno nevarnost državno in narodno edinstvo. Ljudstvo je bilo že dolgo čutilo, da mora biti konec tem strankarskim bojem in konec nasilni uplivenosti političnih strank in njihovih protagonistov. Spoznalo je bilo tudi visoke vrline narodne vojske, ki je ostala čista in silna, ščit in meč ujedinjene domovine. Zato so bili vsi dobri ljudje zadovoljni, ko je modra odločitev vladarja postavila na čelo kraljeve vlade generala naše vojske.

Vendar je razumljivo, da se niso mogli znači v novi položaj profesionalni političarji, ki so se še nedavno solnčili v samosvestni gloriji. Razumljivo je tudi, da si užaljeni gospodje v nenadni osamelosti želijo sočustva in zavezništva. Opasno in po našem mnenju nedopustno pa je, da iščejo zavezništva na skrajni levici, pri pristaših Karla Marksa in njegovih še ekstremnejših naslednikov. Dejstvo je namreč, da se je z izvestne strani neposredno po 6. januarju t. l. pričela agitacija z izmišljenimi vestmi, kako da se namerava odpraviti socialne zakone in vzeti delavstvu pridobljene pravice. Posebno očito se izraža taka tendenca v uvodnem članku, ki smo ga dne 1. februarja t. l. čitali v nekem ljubljanskem dnevniku pod naslovom »Protidržno delo«. Z neverjetno drznostjo se tam podtika slovenskim gospodarskim organizacijam, da hočejo izpodkopati sedanjo vlado in njeno avtoriteto s tem, da jo ljudstvu prikažejo kot politično in socialno reakcionarno. Tako pisanje stvarno ne pomeni ničesar drugega kot indirektno, zato vendar učinkovito podpiranje boljše viziranja mas. S takim pisanjem se vznemirja delovno ljudstvo, se mu jemlje zaupanje v sedanjo vladavino in širi sovražno razpoloženje. Na srečo smemo biti prepričani, da nihče ne verjame tem ovadbam in zlasti ne industrijsko delavstvo, ki se dobro zaveda, da ravno industrija hoče in potrebuje dobre, pravične socialne zakonodaje. Zdelo se je pa potrebno, da se to sistematično podtikanje reakcionarnih namerov enkrat prikaže v pravi luči.

Dočim se je vsa ta leta z ene politične strani do ogabnosti delovalo proti cerkvi in proti verskim čutom slovenskega ljudstva, je zopet druga stran dosledno pobijala gospodarski napredek dežele. V tem pogledu je bil posebno značilen predlog proračuna mariborske oblasti za leto 1929, ki je jasno kazal nepremišljeno sovražnost napram vsem gospodarskim slojem razen kmetijstva. Le v enem geslu sta se bili našli obe strani, v iskreni zahtevi: proč z nevtralcil! Mi pa smo mnenja, da naša mala in prilično revna dežela ne more nositi

bremena takih strankarskih bojev, in skrajni čas je, da se spametujejo vsi, ki hočejo dobro narodu in državi. Predvsem pa morajo v stvarih javne uprave priti do besede in veljave gospodarski sloji.

Če je za to še potreben dokaz, nam je ta podan v načrtu ljubljanskega občinskega proračuna za leto 1929, ki je bil na mestnem magistratu razgrnjen dne 1. februarja t. l. Naša javnost ni bila zadostno opozorjena na ta proračun, ki v istini zasluži označbo »famoznega«. Vsi vemo, da se nahaja gospodarstvo mesta Ljubljane v desolatnem stanju, da so občinske davščine previsoke, da občina prodaja vodo, plin in elektriko po daleko pretiranih cenah in da se ljubljanski zmaj zvija pod težo mestnih dolgov. Novo razgrnjeni proračun je v potrebščinah napram lanskem povečan za 15 milijonov dinarjev, to je za 22% (!). Če se udejeviti ta načrt proračuna, mora občina tekom letošnjega leta najeti za kritje izkazanih potrebščin na novih posojilih okroglo 34 milijonov dinarjev. Ta nova posojila bodo tem dražja, ker je občina že visoko zadolžena in ker očitno občinske potrebščine presegajo davčno moč prebivalstva. Zato se mora v občinsko gospodarstvo uvesti preudarna štedljivost in se morajo odložiti vsi nerentabilni izdatki, ki niso nujno potrebni. Navedeni deficit v mestnem

O gospodarskih legitimacijah.

Na uvodni članek g. Ing. Milana Šuklje pod gornjim naslovom molim Vas, da po zakonu o štampi na istom uvodnem mjestu donesete ovaj ispravak.

Nije moja krivnja, da lica odgovorna za slom Slovenske banke niso pozvana na odgovornost, več je nasprot istina, da sam u koliko je u mojoj moći bilo, učinio sve, da to učinjeno bude.

Nije istina i odlučno posvjedujem, da bi se likvidiranje preostale mase Slavske banke vršilo škandaloznim načinom na račun prevarenih vjerovnika.

Istina je nasuprot, da je meni zajedno sa vjerovničkim odborom uspelo, da u ovako kratko vrijeme realiziramo najznatniji dio stečajne mase, tako, da se već danas može računati sa posvemašnjom likvidacijom ovako glomaznog, kod još nezapamćenog stečaja. — Rad moj i vjerovničkog odbora stoji pod strogom kontrolom nadležnih vlasti, jer svaki zaključak naš biva prema propisima preopćen kr. sudbenom kao stečajnom sudu, te se niti jedan ne provadja, dok ga sud na znanje ne primi. Uz to je svakom vjerovniku slobodno uvijek i u svako doba zatražiti i moliti točan uvid u poslovanje stečajne uprave.

Mora se znati, da su članovi vjerovničkog odbora pouzdanici vjerovnika i tim već kao takovi su zvani i dužni, da sve čine samo u interesu stečajne mase, a tim i vjerovnika.

Ovakovim nepromišljenim izjavam i samovoljnim objedjivanjem današnje stečajne uprave samo se škodi interesima vjerovnika, a to sigurno ne bi smjela biti svrha dobro mislećeg privrednika i patriote.

U Zagrebu, dne 9. februara 1929.

Ivica Kovačević,
advokat i stečajni upravitelj
Slavske banke d. d.

proračunu bi bil še znatno večji, da se ni povečalo redno pokritje s povišanjem dosedanjih občinskih davščin in z uvedbo neke nove davščine na uvoz luksuznih predmetov. Slednje davščino so magistratni gospodje izkopali iz povojnega arhiva in vstavili v proračun kar sumarno kot neko vabo, kot nekak strelovod za nasprotno kritiko. Žal pa so enako sumarno vnešeni tudi poviški iz dosedanjih oblastnih davščin. Postavila se je višja vsota za mestne uvoznine, ki se naj doseže s povišanjem tarife. Donos občinskih doklad na direktne državne davke je sumarno povišan na prilično dvojen iznos, brez navedbe odmerne podlage ali odstotne odmere. Kakor vse avtonomne doklade na direktne državne davke, tako se smejo tudi občinske doklade za leto 1929 računati le na osnovi predpisov po davčnih zakonih, ki so veljali do leta 1928, nikakor pa ne po novem zakonu o državnih neposrednih davkih. Tedaj je povišek donosa teh občinskih doklad na dvojno izmero iluzoren.

Morda zadostujejo te kratke navedbe za karakterizacijo duha, ki upravlja največjo občino v Sloveniji. Zadostuje pa tudi dokaz, da morajo priti v ljubljansko občinsko upravo zastopniki gospodarskih slojev, da tam uvedejo pametno gospodarstvo, red in solidnost.

ZA VZDRŽEVANJE CEST.

Gradbeni minister je izdal sledečo naredbo, ki je bila dostavljena vsem našim gradbenim direkcijam: »Iz predloženih poročil gradbenih direkcij o določitvi in pobiranju zneskov za prekomerno porabo cest sem izvidel, da se vsled malomarnega izvajanja zakonitih določb njih namen ne doseže. Osebe, ki posamezne ceste posebno močno uporabljajo, naj s posebnimi doneski — poleg proračunsko določene vsote — nudijo možnost, da se ohranijo ceste v stanju, za vse državljane uporabnem. Zato naj vse gradbene direkcije pod osebnim jamstvom direktorja zahtevajo od vseh gradbenih sekcij striktno izpolnjevanje določb § 223 finančnega zakona za leto 1928/29. Vsi tozadevni odloki naj se obravnavajo kot zelo nujni in naj se takoj rešijo. Vsaka malomarnost v izvedbi gornjih določb se bo strogo kaznovala.«

EKSPORTNO KREDITNO ZAVAROVANJE V ČESKOSLOVAŠKI.

Napravili so načrt zakona o skladu za gori namenjeni namen. V načrtu se predlaga ustanovitev sklada pri trgovskem ministristvu, iz katerega naj se krijejo zgube, ki jih imajo českoslovaški eksporterji vsled neiztirljivosti svojih zahtev. Temeljna glavnica naj znaša 25 milijonov Kč, ki naj bi jih dala država. Sklad bi upravljali ministristvi financ in trgovine. Določijo se letni prispevki itd.

TRGOVSKA BILANCA BOLGARIJE.

Trgovska bilanca Bolgarije v preteklem letu je zelo pasivna. Deloma pripisujejo pasivnost veliki suši in katastrofalnemu potresu, ki je škodoval vsemu južnemu delu Bolgarije. Izvoz lanskega leta je znašal 6379 milijonov levov, uvoz pa 7192 milijonov, deficit torej 813 milijonov levov. Leta 1927 je bila trgovska bilanca za 511 milijonov levov aktivna.

UVELJAVLJENJE NOVE LOKALNE IN LUŠKE TARIFE.

V prihodnjem »Trgovskem listu« priobčimo novo lokalno in luško tarifo, ki stopi v veljavo 1. marca t. l., na kar opozarjamo vse, slasti naše izvoznike!

Prometne potrebe Slovenije.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je predložila prometnemu ministru dr. A. Korošcu obsežno spomenico o najnujnejših potrebah železniškega prometa v Sloveniji. Spomenica obsega 11 točk, ki se tičejo deloma gradbenih potreb, deloma administrativnih reform, končno tudi vprašanja modernizacije prometa in omogočenja stalnega sodelovanja gospodarskih krogov z železniško upravo.

Med gradbenimi potrebami omenja spomenica v prvi vrsti gradbo drugega tira na progi Zidani most—Zagreb. Spomenica ugotavlja, da so bili načrti za zgradbo drugega tira že v toku minule jeseni predloženi gradbenemu oddelku Generalne direkcije državnih železnic. Gradba bi se dala izvesti v treh etapah in sicer kot prva etapa del od Zidanega mosta do Sevnice, kjer je doljni stroj že pripravljen in je treba samo propuste podaljšati za drugi tir, izvršiti nasipanje gramoza, položiti pragove in montirati tračnice. Zgradba tega dela, ki bi se dal izvršiti z relativno majhnimi finančnimi stroški, bi že pomenila znatno razbremenitev za železniški promet.

V drugi etapi naj bi se po mišljenju zbornice zgradil drugi tir na progi Zagreb—Zaprešič, katero pežiara zagorska železnica in ki je vsled tega sedaj prometno najbolj preobremenjena ter povzroča velike zakasnitve skoro vseh vlakov.

Kot zadnja etapa pa bi se zgradil del Sevnica—Zaprešič.

Gradba drugega tira na progi Zidani most—Zagreb je po dovršitvi drugega tira med Novsko in Zemunom, kakor tudi po dograditvi premikalnega tovornega kolodvora v Zagrebu nujno potrebna, ker bruto-tonaža našega prometa v smeri med zapadom in vzhodom države stalno narašča in vse dosedanje razširjenje in pomnožitev postaj in izogibalščev nevdržnega položaja na tej progi ne more izpremeniti. Od lokalne železnice Grobelno—Krapina, ki bo letos otvorjena, ni pričakovati kake bistvene razbremenitve, ker bo proga v glavnem služila le lokalnim interesom in za tranzitni promet v večjem obsegu normalno ne prihaja v poštev. Sedaj vozi na progi Zidani most—Zaprešič deset brzovlakov, devet potniških vlakov in dvajset rednih tovornih vlakov, ki jih je vsak dan večje število, in dosega tako kapaciteto proge. Na progi Zaprešič—Zagreb pa pride k temu še osem mešanih in šest tovornih vlakov, tako da je proga absolutno preobremenjena in je remedura nujno potrebna.

Gradba prometnega trikota v Zidanem mostu.

Nadalje izraža v spomenici zbornica prometnemu ministru zahvalo, da je pospešil razpis gradbenih del za zgradbo novega mosta preko Savinje za direkten promet med Radečami in Zidanim mostom. Ker pa je v tekočem proračunu za to svrhu predvidena samo pričetna kvota 3 milijone dinarjev, ga prosi zbornica, da zasigura v prihodnjem proračunu za leto 1929/30 nadaljnji kredit v enaki višini 3 milijonov dinarjev, da bi se mogla dela, ki bodo spomladi pričeta, poleti uspešno in v polnem obsegu nadaljevati.

Tretja točka spomenice govori o potrebi modernizacije železniškega prometa v Sloveniji.

Razvoj potniškega prometa v Sloveniji kaže potrebo pogostejših zvez na kratke razdalje v ljubljanski in mariborski okolici, kakor tudi zvez z letovišči in zdravilišči. Konkurenca autobusnega prometa se na mnogih progah javlja v občutni meri in je vsled tega potrebno, da se vozni red za bližnji promet preuredi na ta način, da bi se namesto parne trakeje upeljala motorna vozila s priklopniki, kakor so že leta upeljana v raznih inozemskih državah in ki so bila tudi pri nas na progah subotičke direkcije med Subotico in Horgošom praktično preizkušena. Na ta način bi potniški promet dobil nove prožnosti in prilagodljivosti, ki bi brezdvoma ugodno vplivale na nadaljnji porast potniške frekvence. Spomenica opozarja ministra, da je ljubljanska železniška direkcija to vprašanje proučila in je že lani predložila Generalni direkciji podroben načrt glede uvedbe motornih vlakov na progah v Sloveniji. Pripominja, da se je o tem razpravljalo na zadnji voznoredni konferenci pri Generalni direkciji dne 17. januarja t. l. v Beogradu in so vse zbornice zahtevale uvedbo teh vozil. Zato zbornica naproša ministra, da omogoči uvedbo motornih vozil tudi na železniških progah ljubljanske direkcije v predlaganem zmislu.

Nadaljnji predlog govori o potrebi sodelovanja gospodarskih predstavnikov z železniško upravo in zahteva imenovanje članov posvetovalnega odbora pri direkciji državnih železnic v Ljubljani.

Spomenica opozarja, da se imajo v zmislu določb uredbe o organizaciji ministrstva saobračaja in saobračajne službe § 27, točka 57, ter naredbe Generalne direkcije državnih železnic z dne 18. aprila br. 24863 pri oblastnih železniških direkcijah osnovati posvetovalni odbori, katerih naloga je, da podpirajo oblastne direkcije v njihovem delovanju, da bi se v čim večji meri moglo zadostiti potrebam trgovine, industrije, obrta in zadružništva na njihovem področju. Zbornica je v zmislu poziva Generalne direkcije državnih železnic predložila Direkciji državnih železnic v Ljubljani seznam kandidatov za posvetovalni odbor z dopisom z dne 5. decembra 1928, št. 15558. Ker pa do danes po pretoku dveh mesecev ta odbor ni bil imenovan, prosi zbornica ministra, da izvoli imenovati predlagani odbor, da bi čimprej pričel s svojim koristnim delom in se tako aktiviralo praktično sodelovanje med zastopniki trgovine, obrta in industrije v Sloveniji ter predstavniki železniške uprave, ki bo za obe strani brezdvomno največje koristi.

Posebno poglavje spomenice je posvečeno vprašanju moderne opreme železniških postaj.

Zbornica je ugotovila, da pretežen del železniških postaj na področju ljubljanske železniške direkcije še ni opremljen s telefonskimi naročniškimi postajami za krajevni telefonski promet, niti nima upeljane električne razsvetljave v postajnem poslopju in napravah, dasi vodi pri mnogih krajevni električni vod tik mimo postajnega poslopja. Instalacija telefonskih postaj za krajevni odnosno medkrajevni telefonski promet in priklučitev postajnih uradov na krajevno telefonsko omrežje je izredno važnega pomena posebno v krajih, kjer je mesto od postaje zelo oddaljeno, kakor je na primer Celje, Črnomelj, Kamnik, Kočevje, Laško, Metlika, Rogatec, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica, Škofja Loka, Trbovlje, Zagorje itd. V teh krajih pomanjkanje telefonske zveze otežuje promet ne samo interesentom, marveč tudi železniški upravi sami, ki bi lahko znaten del strank telefoničnim putem obvestila o prispelih pošiljativah, dostavljenih vagonih itd. Kakor se je zbornica informirala pri poštini upravi, je poštna direkcija pripravljena, da brezplačno instalira na železniških postajah telefonske postaje, vendar je ljubljanska direkcija svoječasno tozadevni zbornični predlog brez stvarnega razloga odklonila. Zbornica ugotavlja, da priklučitev železniških postaj na krajevno telefonsko omrežje, kakor

je že izvršena v Ljubljani in Mariboru, Bledu, Bohinjski Bistrici, Brežicah, Jesenicah, Logatcu, Kranju, Lescah, Ljutomeru, Dravograd - Meži, Murski Soboti, Novem mestu, Ormožu, Prevaljah, Ptuj, Rakeku, Rogški Slatini, Središču, Zidanem mostu itd., ne povzroča nikake nemogoče ali nedopustne obremenitve za postajno osebo, marveč mu v mnogem oziru celo olajšuje poslovanje, za potujoče občinstvo in za gospodarske kroge pa je brezdvomno važne koristi.

Zato prosi zbornica, da se izda ljubljanski direkciji nalog, da stopi v stik s pošto upravo, da se vse železniške postaje, v območju katerih obstojajo krajevne poštne - telefonske centrale, priklučijo potom telefonskih postaj na krajevno omrežje.

(Konec prihodnjšč.)

Zvišanje angleške obrestne mere.

Angleška banka je zvišala obrestno mero od 4½% na 5½%. Mera 4½% je bila v veljavi od 21. aprila 1927. — Odkar je newyorška zvezna rezervna banka svojo obrestno mero dvakrat po vrsti zvišala, smo zopet in zopet brali, da ji bo morala slediti tudi Angleška banka, koje obrestna mera je bila že skoraj dve leti nespremenjena. Guverner banke, Norman, je pa zvišanje vedno odlašal, da prihrani ogroženi angleški industriji breme večjih obrestí. Celo ko je pričelo gibanje zlata z obratno smerjo in je pričel denar, ki je več let tekkel iz Amerike v Evropo, teči nazaj, je ostala angleška obrestna mera nespremenjena. Več mesecev že so pričakovali od vsakega četrtka — ob četrtkih ima Angleška banka seje — zvišano mero, a zmeraj in zmeraj smo brali isto stereotipno poročilo. Angleška banka je pustila obrestno mero nespremenjeno. Težki položaj angleške industrije je tehtal več kot odtok zlata. Tedaj je pa nastopila Amerika kot posebno močen kupec zlata in zaloga Angleške banke je padla pod 150 milijonov funtov, koje vsoto smatrajo kot minimalno kritje sedanjega obtoka bankov-

Potreba izednačenja zakona o stavbnih obrtih.

Stavbni obrtniki v Splitu so poslali tamkajšnji zbornici sledečo predstavo:

Po časopisnih vesteh izgleda, da se vprašanje izednačenja obrtne zakonodaje približuje h koncu in bi se na ta način morali izednačiti vsi zakoni, ki veljajo v tem pogledu na raznih področjih naše države.

V tem oziru nam je čast opozoriti tudi na ureditev, odnosno izednačenje zakonodaje o stavbnih obrtih in to v tem zmislu, da bi se vprašanje stavbnih obrtnikov ne bi smelo rešiti s splošnim zakonom o obrtih, razun če se za gradbene obrte rezervira v novem zakonu posebno poglavje. Za to govori dejstvo, da so stavbni obrti, dasi spadajo tudi oni med obrte, vendar obrti svoje vrste z ozirom na značaj posla in potrebne strokovne usposobljenosti. Ta princip je veljal tudi v bivši Avstro-Ogrski in tudi še danes velja to načelo v vseh naprednih državah.

Pri nas se je tudi skušalo v zadnjem času izednačiti zakonodajstvo za stavbne obrte, toda samo deloma, in smo na ta način in to v zmislu pooblastila člena 119. fin. zakona za leto 1924/25 dobili začasno uredbo o pooblaščenih inženjerjih in arhitektih od 8. oktobra 1924, ki more služiti za šolski primer, da se ne smejo na »lahko roko« reševati vprašanja, ki globoko segajo v interese ne samo ene kategorije ljudi, ampak tudi celega naroda, a poleg tega je omenjena uredba tudi pokazala, z ozirom na razne reperkusije, ki jih je izzvala, da zakone morejo in smejo sestavljati samo osebe s potrebno pravno izobrazbo, a ne strokovnjaki, zlasti ne, če pripadajo enemu stanu, kojemu se namerava dati privilegiran položaj.

Ker se smatrajo pri nas inženjerji in arhitekti kot edini, ki so poklicani, da rešujejo vsa vprašanja, ki se tičejo stavbnih strok, pa najsiboda ta tudi strogo pravnega značaja, je inženjer-

cev. Da se stvar razjasni je odpotoval Norman v Ameriko, da se pogovori tam o položaju in o posledicah, ki bi nastale vsled kooperacije novnih bank. Nato je sledilo zvišanje obrestne mere.

V zvezi s tem zvišanjem in z grožnjo ameriškega urada zveznih bank glede ukrepov proti špekulaciji potom omejitve kreditov je prišlo na newyorški borzi do velikega padca delniških tečajev, ki niso prav nič zaostali za padcem v decembru. V enem samem dnevu je znašala tečajna zguba ca 1 milijardo dolarjev. V svrhu ščitenja tečajev je kupila hausse-stranka ca en milijon delnic na en mah. A ves napor je bil zastonj, ker so se hoteli mali delničarji znebiti svojih listin za vsako ceno, ki se jim je nudila. Za primer mrzličnosti naj nam bo dejstvo, da je 6. februarja v prvih dveh borznih urah menjalo 2.500.000 delnic svoje lastnike. Pozneje se je panika še povečala, zlasti še, ko se je raznesel glas, da bo zvezna rezervna banka obrestno mero zvišala. To se sicer ni zgodilo, a padec delnic je nadaljeval svojo katastrofalno pot. Končno pride seveda pomirjenje.

ŠVEDSKO POSOJILNO IN FINANCI-RANJE AGRARNE REFORME NA OGRSKEM.

Na podlagi neke naredbe glede agrarne reforme bi se moral izplačati sedaj prvi del švedskega posojila v ta namen. Razlaščeni posestniki pa po večini z določeno odškodninsko vsoto niso zadovoljni in nočejo sprejeti ponujenega jim prvega deleža. Torej mora zavod, ki financira agrarno reformo, od 1. januarja dalje na razpolago mu stoji znesek 12 milijonov dolarjev drugače uporabiti. Zato so poslali ta denar deloma v inozemstvo, deloma so ga pa izdali na budimpeškem denarnem trgu v obliki dnevnega denarja. Sedaj se vršijo pogajanja, kako bi se dala ta vsota z daljšo vezavo na razpolago budimpeškim bankam. Torej je še včasih težko denarja se znebiti.

ska zbornica v Beogradu predložila ministru gradb tudi »predlog uredbe o ureditvi stavbnega obrta v kraljevini SHS«, ki bi moral po členu 217. fin. zak. za leto 1927/28 dobiti zakonsko moč. Ne samo, da dokazuje ta uredba popolno nepoznanje zakonskih predpisov, na temelju katerih so razni obrtniki v posameznih pokrajinah dosegli svoje pravice, ampak — poleg očite pristranosti na korist inženjerjev in arhitektov — dokazuje tudi očito nerazumevanje in diletantizem v vprašanih stavbarstvu, kot posebne stroke narodnega gospodarstva. Mi se nočemo spuščati v podrobno analizo določil te uredbe, ker ni k sreči postala zakon, toda ob tej priliki moramo podčrtati dve važni okolnosti, ki kažejo s kako ležernostjo, nerazumevanjem in pristranostjo se skušajo pri nas rešiti tako važna vprašanja, kakor je pač ureditev stavbnih obrtov. Kakor uredbo o pooblaščenih civilnih inženjerjih in arhitektih, ki je postala na žalost zakon, tako tudi ono drugo uredbo je izdal, odnosno bi moral izdati ministrijski svet in to edino in izključno v sporazumu z ministrom gradb. — Samo minister gradb je tedaj kompetenten za rešitev vprašanja stavbnih obrtov, dasi gre to ministruvstvo v tako važnih vprašanih mimo ministruvstva trgovine in industrije, ki bi bilo v prvi vrsti pozvano, da odloča o teh poslih. Kot drugo dejstvo se mora podčrtati, da sta obe uredbi sestavljeni od inženjerjev, ki morajo biti sicer dobri strokovnjaki, toda nikdar dobri in pri tem tudi nepristranski pravnik, ki bi bili v stanu izdelati zakonski projekt, ne samo v soglasju z obstoječimi zakonskimi predpisi, ampak tudi v skladu s splošnimi pravnimi načeli in v zmislu pravega stanja stvari.

Vse to smo podčrtali, da pokažemo, kako se je pri nas delalo, toda sedaj k stvari. Z uvedbo novega zakona o stavbnih obrtih se moramo obrniti na

princip, ki velja v vseh naprednih državah, to je, da se vsi stavbni obrti smatrajo za eno samo celoto, a da se za vsak posamezni od njih zahteva posebno strokovno sposobnost. Potemtakem more stavbne obrte izvrševati vsak, kdor dokaže po predpisih zakona strokovno sposobnost, ki obstoji v teoretični in praktični izobrazbi, medtem ko je vsak drugi od tega izključen. Ta princip je strogo izveden tudi v avstrijskem zakonu z dne 28. decembra 1893. Glede te države smemo sicer s političnega stališča reči vse mogoče, toda s stališča naprednosti in — kakor se to imenuje — z višine evropske velevlasti, nimamo ugovora. Ta zakon velja še danes kot moderen in izpopolnjen po potrebah časa še v Nemški Avstriji, a tudi češka republika ni našla za potrebno, da ga izpopolni ali izpremeni z drugim, zato smatramo, da bi mogel tudi naš novi zakon popolnoma osvojiti določila avstrijskega. Istega principa se drži v Hrvatski in Slavoniji zak. člen XVII. 1884 bivšega skupnega ogrsko-hrvatskega sabora, odnosno banska naredba od 20. septembra 1884, odnosno 22. decembra 1886 broj 21.620 ex 1885, kakor tudi v Vojvodini, kjer normira ta ministrska naredba štey. 46.188 ex 1884, medtem ko se v Bosni in Hercegovini na podlagi naredbe bivše deželne vlade za B. H. od 24. marca 1907 št. 1.600 odnosno 16.531 uporablja avstrijski zakon.

Po našem mnenju bi se moralo popolnoma opustiti dosedanje prakso, ki se je pri nas vsilila in ki so ji bile povod samo stavbne razmere v Srbiji, pri čemer je treba imeti pred očmi, da inženjerji in arhitekti niso sami in izključni nositelji stavbarstva, ampak da to stroko predstavljajo posebni strokovnjaki, ki so teoretično in praktično usposobili za to, to je stavbni in zidarski mojstri. Vse visoke gradbe v večjih mestih in nekatere tudi v manjših, morajo spadati pod kompetenco stavbnika, a v manjših mestih tudi zidarskega mojstra, a inženjerji in arhitekti se naj bi smeli baviti s tem samo za primer, da zadostijo predpisom zakona o stavbnih obrtih, ki naj, upoštevajoč njih akademsko izobrazbo, zahteva od njih samo primerno prakso, medtem ko se naj od drugih kandidatov zahteva dolgoletna praksa in odgovarjajoči strokovni izpit. Ta načela nikakor ne tangirajo pravice inženjerjev in arhitektov, ker karkoli se oni učijo glede visokih stavb, mora vedeti tudi vsak drugi stavbni, a deloma tudi zidarski mojster, in kako more tedaj prihiti do tega, da se dá inženjerjem privilegiran položaj, da, skoro monopol glede stavbarstva.

Naše stališče je, da glede izvršbe visokih stavb katerekoli vrste mora odločati na prvem mestu praksa, a potem teorija, toda vedno eno skupaj z drugim. To stališče je upravičeno zlasti z ozirom na prakso, ki dokazuje, da je bilo sposobnih stavbnikov tudi tedaj, ko ni bilo inženjerjev.

To bi bila načela, katerih bi se moralo držati pri sestavi novega zakona o stavbnih obrtih in se zato prosi zbornico, da to stališče zastopa na kompetentnih mestih in da dá — ko dobi projekt novega zakona — zadruški mogočnost, da se k zakonu izjavi in predloži svoje eventualne pripombe v svrhu pravilne rešitve zadeve. — Predsednik: Pijević s. r.

RAZSTAVE IN SEJMI.

Za IX. ljubljanski mednarodni vsorčni velesjem, ki se vrši od 30. maja do 9. junija 1929, je uprava velesjema že razposlala interesentom prijavnice za udeležbo v izpolnitve. Če kdo izmed interesentov tiskovine ne bi bil dobil dostavljene, naj jo takoj zahteva od urada velesjema v Ljubljani.

Razstava britanske industrije v Londonu in Birminghamu se vrši od 18. februarja do 1. marca t. l. Posetniki razstave dobijo pri konzulatu Vel. Britanije v Zagrebu potniški vizum brezplačno.

Mednarodni semenj v Frankfurtu se vrši od 14. do 17. aprila 1929. Cena za prostore znaša 15 mark za m².

X. Trgovinski velesemenj v Bruslju se vrši od 19. do 24. aprila 1929.

Trajen vir dohodkov

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksäv. Lešnik,
Maribor, Cankarjeva 28

Občni zbor gremija trgovcev za srez Laško.

V nedeljo, dne 10. t. m. se je vršil v Trbovljah redni letni občni zbor gremija trgovcev v Laškem, ki so se ga udeležili v prav lepem številu mnogobrojni člani širom velikega gremijalnega okolišja. Občni zbor je otvoril ob pol 3. uri načelnik g. Konrad Elsbacher in prisrčno pozdravil vse navzoče člane ter delegata Zveze trgovskih gremijev tajnika g. Podgorška. Po čitanju zapisnika zadnjega občnega zbora je podal gosp. načelnik Elsbacher obširno in temeljito letno poslovno poročilo, ki vsebuje tudi prav zanimive statistične podatke in ga v naslednjem v celoti priobčujemo:

Predno podam svoje poročilo o poslovanju Trgovskega gremija za srez Laško, odkar se je vršil zadnji občni zbor, moram predvsem omeniti, da se gospodarske prilike v našem srezu v minuli dobi niso spremenile in preokrenile v prid trgovstva. Nasprotno bijejo pridobitni sloji slej ko prej hud boj za svojo eksistenco, ki je otežkočena vsled prekomernih javnih in socialnih dajatev ter drugih neprilik, katere onemogočajo večji razmah trgovine.

Srez Laško je važen industrijski center, v katerem se nahajajo rudokopi v Trbovljah, Hrastniku in Hudi jami pri Laškem, ki so last TPD. Akoravno tvorijo izplačane mezde delavcem in namoščenecem pri imenovanih rudnikih glavni vir dohodkov trgovine, vendar niso isti zadovoljivi, ker so združeni z velikim rizikom, vsled česar utrpijo trgovci neverjetno velike izgube. Poleg tega je še dobičkanosnost trgovine zmanjšana vsled neobičajne razvade, ki se je razpasla osobito v trboveljski kotlini, v kateri plačajo trgovci svojim odjemalcem visoke procenote od skupnega letnega skupila, v kar so primorani, ker je bil ta običaj vpeljan od raznih konzumnih društev in zadrug, katere uživajo velike davčne olajšave. Vse dozedanje prizadevanje, da bi se temu nezdravemu pojavu trgovine odpomoglo, je ostalo žal neuspešno in iskreno bi bilo želeli, da bi se zamogle v tem pogledu razmere spremeniti, katere bi omogočile pristo in zdravo medsebojno konkurenco, ki bi zadovoljila konzumente in trgovce.

Drugi važni faktor za razvoj trgovine v našem srezu je kmetijstvo, katero je pa začelo v zadnjih letih močno pešati. Naš okraj je v tej panogi pasiven, ker ne producira odvišnih poljskih pridelkov, ki komaj zadostujejo za preživljanje naših kmetovalcev. Edini vir dohodkov našega kmeta je živinoreja, katera se pa že dolgo ne obnese, ker so živinske cene nezadovoljive in ne dajejo našemu kmetu onega donosa, kakor je bilo to opaziti pred vojno. Posledica tega nedostatka je dejstvo, da se je premoženjsko stanje naših kmetov v zadnjem času jako poslabšalo. Kupna sila je vsled tega močno padla ter je v večjem obsegu združena s kupovanjem na kredit, kar je pa postalo opasno za trgovce, ker so vsled nezadostne varnosti izpostavljeni velikim izgubam.

V očigled teh nepovoljnih eksistenčnih pogojev za trgovino se je Trgovski gremij v minuli dobi vedno vestno trudil braniti interese svojega članstva ter pazil, da se razmere, če že ne zboljšajo, vsaj ne poslabšajo.

Ta nevarnost nam je pretela tedaj, ko je pred letom nameraval oblastni odbor ljubljanski naložiti trgovcem v našem srezu plačilo posebne cestne doklade v prid okrajnega zastopa v Laškem na vse blago, katero se izklada in naklada na železniških postajah v območju ljubljanske oblasti, katera doklada je bila predvidena na 10 do 15 Din za vsako tono. Od plačila te doklade se je nameravalo izvzeti vse blago, katero prejemajo in odpošiljajo industrijska podjetja po lastnih industrijskih tirih. To doklado bi tedaj morali plačati edinole trgovci ter bi znašala po povprečni ceni v našem srezu letno približno 1

milijon dinarjev. Proti izvedbi tega načrta je poslal Trgovski gremij obširen utemeljen protest na predsednika oblastne skupščine v Ljubljani in obenem prosil zbornico za TOI za zaščito naših interesov. Z vposlanim protestom je Trgovski gremij k sreči uspel, ker finančno ministrstvo slednjič ni odobrilo pobiranja posebne doklade za izredno obrabo javnih in neeraričnih cest.

Od v zadnjem času izišlih ministerijalnih odredb in onih velikega županstva je povzročila trgovcem velike neprilike in občutno škodo ukinitve točilne pravice alkoholnih pijač. Smelo lahko rečem, da ni še nobena odredba v zadnjih letih povzročila med trgovstvom toliko razburjenja, kakor imenovana, ker so se s to odredbo odvzele trgovcem točilcem zakonsko zajamčene pravice, katere so prejeli legalnim potom. Naše članstvo se ni toliko trudilo za ohranitev v novejšem času pridobljenih osebnih pravic, nego za neokrnjeno po obrtnem zakonu zajamčeno pravico točenja alkoholnih pijač v zaprtih steklenicah, s pravico polnjenja istih v posebnem, od prodajalne ločenem lokalu. Zveza trgovskih gremijev in zadrug v Ljubljani se je mnogo trudila nam ohraniti naše stare pravice ter je v tem pogledu ukrenila vse, kar je bilo mogoče storiti. Odposlala je nešteto pismenih predstavk, intervenirala nič manje nego štirikrat osebno po deputacijah pri notranjem in finančnem ministrstvu v Beogradu, kljub temu pa žal ni uspela. Doseglo se je sicer z veliko težavo podaljšanje točilne pravice v zaprtih steklenicah s pravico polnjenja istih v posebnem lokalu, vendar je tudi ta stara pravica s koncem minulega leta definitivno prenehala. Medtem smo pa bili

pred 14 dnevi od oddelkov finančnih kontrol nepričakovano obveščeni, da je po pravilnem tolmačenju predpisov o prodaji alkoholnih pijač od strani trgovcev istim dovoljeno polnjenje in zatvorjenje steklenic izven prodajnega lokala, kateri posel lahko opravlja trgovec sam, ki prodaja potem steklenice na drobno neposredno na konzumente. Prodaja tako napolnjenih steklenic ni podvržena plačilu točilne takse. Ako je ta razlaga predpisov pravilna, o čem ne morem dvomiti, ker smo bili o tem uradno obveščeni po finančnih organih, smo dobili zopet naše stare pravice, po katerih smo stremeli ter dosegli v tem boju še več, da nam odslej ni treba več plačevati točilne takse.

Druga važna odredba, katera je po dovršeni reviziji izšla pred dobrim mesecem, je bila ona o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratovališč. Predprave za to odredbo so povzročale našemu gremiju obilo dela, kateri trud je bil kronan s polnim uspehom. Vsak član se pri čitanju te odredbe — katera je bil medtem vsakemu po pošti vposlana — sam lahko prepriča, da je srez pri ureditvi delovnega časa med vsemi ostalimi v ljubljanski oblasti še najbolj odrezal ter dosegel vse one koncesije, katere so bile od naše strani predlagane. Predvsem se mora častitati Trboveljčanom, da so dosegli pravico, imeti trgovine ob nedeljah skozi dve uri dopoldne odprte. Zasluga k temu uspehu gre v veliki meri tajniku Trgovske zbornice g. dr. Plessu. Glasom sklepa zadnje odbore se je Trgovski gremij posljal g. dr. Plessu v Ljubljani pismeno zahvalo za njegovo uspešno prizadevanje pri reviziji uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin. (Dalje prihodnjič.)

Celotni podatki o rumunskem stabilizacijskem posojilu.

Rumunska vlada podaja uradno poročilo o stabilizacijskem posojilu:

Prvi del posojila v znesku 72 milijonov dolarjev je prevzela mednarodna skupina, v kateri so zastopane francoske, angleške, ameriške, nemške, italijanske i. dr. banke; obrestovanje je 7%, emisijski tečaj za anglo-ameriški in nemški delež je 88%, za francoski delež 92%, a ta tečaj obsega tudi že kolkovne pristojbine. Švedska skupina Kreuger je prevzela poleg tega drugi del posojila v znesku 30 milijonov dolarjev po 7% in po emisijskem tečaju al pari. Švedska skupina se zaveže, da tega posojila ne bo pred tremi leti prinesla na trg ter da se bo vseh drugih rumunskih

posojil udeležila z 20%. O tem smo že pisali. Po podpisu posojila razpolaga rumunska država za stabilizacijo valute in za druge finančne potrebe s sledečimi vsotami: 72.000.000 dol. iz mednarodnega posojila, 30 mil. dolarjev iz Kreugerjevega posojila, 77.5 milijonov mark na temelju nemško-rumunskega dogovora od 10. novembra 1928. Kakor smo že rekli, bodo te vsote zboljšale finančni položaj Rumunije v prav izdatni meri, poleg tega pa poživile posebno še prometovanje in vse gospodarsko življenje sploh. — Če računimo nemško posojilo s ca 18 milijoni dolarjev, dobimo skupno vsoto 120 milijonov dolarjev; s tako vsoto se bo dalo že marsikaj napraviti.

DRŽAVNE FINANCE BRAZILJE.

O Braziliji se govori od dne do dne več, in so gospodarski stiki Evrope z njo vedno tesnejši. Nekoliko vpogleda v finančni položaj Brazilije nam dajo zadnji izkazi o finančah zveze in posameznih držav. Brazilija je zvezna država, kot U. S. A. — Položaj zveznih financ se je v zadnjih letih ugodno razvijal; deficit se stalno manjša, kljub temu, da je bilo najeto leta 1927 veliko stabilizacijsko posojilo. Glede finančnega položaja posameznih držav opazujemo sledeče: one države, ki imajo v izkoriščanju in uporabi produktov svoje bogate zemlje daljšo dobo za seboj, kot na primer Sao Paulo ali Santa Caterina, izkazujejo izravnane finance; one države pa, kojih produkti imajo neugoden svetovnotržiški položaj, so navezane na prispevke zveze ali pa morajo najemati inozemska posojila (na primer državi Amazonas in Pará); in prav tako je n. pr. z državo Matto Grosso, ki porabi vsa sredstva in vse moči za notranji razvitek. — Največ zasluga za dobri položaj zveznih financ ima energična in smotrna finančna politika leta 1926 odstopivšega predsednika Bernardesa in nadaljevanje te politike po njegovem nasledniku Washingtonu Luizu.

Trgovina.

Za izvoz naših vin v Francijo. Tvrdba G. Pinta et Fils, Paris V-eme, 21 rue Soufflot, ki se peča že dolgo časa z razpečavanjem vin na pariškem trgu, bi želela prevzeti zastopništva kakor večje izvoznike tvrdke, ker je prepričana, da bi se dala tudi naša vina na pariškem trgu ugodno plasirati. Zainteresirani uvozniki naj pišejo omenjeni tvrdki neposredno.

Rumunski petrolej. V novembru je bil razpuščen rumunski petrolejski kartel. A vsi člani bivšega kareta so še nadalje za interesno skupnost. Vsled razpusta so zaloge nenavadno visoko narasle in so eksportne cene padle (Jugoslavija dobavlja petrolej itd. večinoma iz Rumunije), samo bencin je mogel svoje cene obdržati. Domači trg je v vsakem oziru nasičen. V bližnjem času pričakujejo poživiljenja.

Proti uvozu čevljev iz Češkoslovaške v Nemčijo se pojavlja ponovno močen odpor.

Premog in drva so se v zadnjem času povsod zelo podražila, pa jih še niti kupiti ne moreš.

Konjunktura v Nemčiji se je zopet nekoliko poslabšala, kakor kažejo vsi znaki.

nudi prodaja

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

PO SVETU.

25 odstotkov delnic družbe General Motors ima družba Du Pont de Nemours.

V svrhu študija evropskih deviznih in valutnih uzans so odpotovali v Evropo zastopniki newyorške efektne borze. Pravijo, da je delovni sistem newyorške borze glede registriranja inozemskih valut razočaral.

Ogrske železnice so razpisale večjo dobavo oglja, znak pomanjkanja premoga.

Ceno papirja so dvignile češkoslovaške in avstrijske papirnice vsled podražanja lesa in pomanjkanja vodne moči za 5%. Naročil imajo te tovarne vse polno, za več mesecev.

Kot pomoč za revizijo življenja zmožnih zadrug je nakazalo poljedelsko ministrstvo poljedelski zvezi v Zagrebu denarni znesek 50.000 dinarjev.

Vodne zadruge ob Donavi, Dravi in Tisi so dobile od poljedelskega ministrstva poziv, naj predložijo svoje načrte glede varnostnih odredb v slučaju naraščanja vode. Treba je takoj napraviti, da se prepreči ponovitev prejšnjih katastrof. Zlasti letos je to potrebno.

O reorganizaciji izseljeništv se pripravljajo novi zakonski načrti v ministrstvu za socialno politiko. Zlasti se bodo ozirali na slovenske rudarje, ki so zaposleni v nemških rudnikih.

Za financiranje jugoslovanskih prostovoljnih kmetijskih zadrug se je začel zanimati nemški kapital; zastopnik nemških interesentov se mudi sedaj v Beogradu.

Češke tovarne bakra so zvišale delniško glavnicu na 4375 milj. Kč in razdeljujejo dividendo 28 Kč ali 14%.

Češka sladkornoindustrijska družba je imela lani 7.500.000 Kč čistega dobička in razdeljuje dividendo 30 Kč.

Švicarska bančna zveza je imela v preteklem letu nad 16 milijonov švicarskih frankov čistega dobička in bo razdelila 8-odstotno dividendo.

O pristopu Anglije in Amerike k mednarodni zvezi evri se bodo pogajanja nadaljevala v drugi polovici tekočega meseca.

Stabilizacija leja je rumunska vlada nenadoma dekretirala, da prepreči špekulacijske poskuse. Zato je bila bukareška borza v preteklih dneh precej nemirna.

Čisti dobiček newyorške Zvezne rezervne banke se je lani potrojil in je narasel od 3.720.000 dolarjev na 11.020.000 dolarjev.

Tvrdba Armstrong Whitworth and Co v Angliji ima menda ogromne zgube in je naznanila finančno reorganizacijo. Zgube cenijo nad 14 milijonov funtov. Osnovne delnice, glaseče se na 1 funt, so prežigosali na malenkosten znesek 6 pence.

Reparacijska konferenca je imela občelno otvoritveno sejo vječaj v ponedeljek 11. t. m.

Velik ameriški trust banan je imel lani 20.600.000 dolarjev čistega dobička, za 1 milijon več kot v prejšnjem letu.

Banka d' Italia izkazuje za leto 1928 čisti dobiček 57.300.000 lir, zakonito omejena dividenda znaša 60 lir. Obtok bankovcev je znašal na koncu preteklega leta nad 17 milijard lir.

Avtomobilna tvrdka Peugeot izkazuje za lansko leto 35 milijonov čistega dobička; leto prej 29.5 milj. frankov. Dividendo so zvišali od 60 na 70 frankov. Tečaj delnic na koncu leta 1927 je bil 560, na koncu leta 1928 860, sedaj je 960.

Angleško obrestno mero so zvišali od 4% na 5%. Glej o tem poseben članek.

Poljski sindikat za izvoz prašičev, ki smo o njem že poročali, stopi v veljavo 1. marca.

Probkovina (plutovina ali zamaškovina) bo v ceni zelo poskočila, ker je bila lanska produkcija dotičnega lesa razmeroma majhna.

Jute Industries Ltd, največji koncern džute v Angliji, bodo sanirali. Odpisali bodo 2.850.000 funtov glavnicu in ne bodo razdelili še neizplačanih prednostnih dividend.

Ljubljanska borza.

Točaj 11. februarja 1929.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22:82
Berlin 1 M	13:505	13:535
Bruselj 1 belga	—	7:9232
Budimpešta 1 pengő	—	9:9305
Curij 100 fr.	1094:40	1097:40
Dunaj 1 šiling	7:9875	8:0175
London 1 funt	276:18	276:98
Newyork 1 dolar	—	56:86
Pariz 100 fr.	221:58	223:58
Praga 100 kron	168:20	169:—
Trest 100 lir	—	299:20

Vrednote: Delnice: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje denar 158 dinarjev; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana denar 125 Din; Prva hrvaška štedionica, Zagreb denar 930 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana denar 175 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana denar 120 Din; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana denar 56 Din; »Šeširc«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka denar 105 Din; Tvarnica za dušik d. d., Ruše denar 260, blago 280 Din.

Les: smreka — jelka: hlodi I., II., monte 250—300; brzojavni drogovi 240—260; bordonalni merkantilni 300—320; trami merkantilni 250—300; škorete, konične od 16 cm naprej 560—600; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 630—680; škorete, podmerne, do 15 cm 490—540; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 500—550; plohi, par., od 16 cm naprej 550—600 Din. Bukev: deske-plohi, naravni, neobrobjeni 450—500; plohi, naravni, osterorobi 750—1000; plohi, parjeni, osterorobljeni 600—900; plohi, parjeni, osterorobi 1000—1250; testoni 500—530, tavolete 1100—1200 Din. Hrast: hlodi I., II. 500 do 700; bordonalni 1300—1500; deske-plohi, neobrobjeni boules 1300—1500; plohi, neobrobjeni merkantilni 1000—1100; plohi, osterorobi (podnice) 1200—1300; frizi 1050 do 1250 Din. Drva: bukova 19—21; hrastova 17 do 19 Din. Železniški pragovi: 2:60 m, 14x24, hrastovi 50—55 Din. Ogjle: bukovo za 100 kg 85—90 Din.

Zito: Pšenica: bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 287:50—290; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska vozina, slov. postaja, dobava v februarju, plačilo v 30 dneh 292:50—295 Din; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska vozina, slov. postaja, dobava v marcu, plačilo v 30 dneh 300—302:50; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska vozina, slov. postaja, dobava v aprilu, plačilo v 30 dneh 305:50—307; Bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska vozina, slov. postaja, dobava v maju, plačilo v 30 dneh, 310—312:50 Din. — Koruza: ameriška plata koruza: promptna dobava, slov. postaja 345; bačka: času primerno suha, promptna dobava, slov. postaja 295—297:50. — Ječmen: baranjski: pivovarski, 68/69 kg 345—347:50 Din; bački, ozimni, 67/68 kg 330—332:50. — Soršica: 50% rži, 50% pšenice, postaja Domžale, plačilo v 30 dneh 277:50—280 Din. — Moka: pšenična Og: nova, fco Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga 420—425 Din.

Tendence: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena. Zaključki: les: 3 vagon; deželni pridelki: 1 vagon; drugo: — vagonov.

RAZNO.

Delnice družbe Pirelli na newyorški borzi. Na borzi v Newyorku so sklenili, da dopustijo delnice italijanske Pirellijeve družbe ofiциelni notaciji. Le malo inozemskih listin se v Newyorku uradno notira, in so delnice Pirelli prve italijanske vrednotne listine, ki bodo na newyorški borzi uradno notirale. V Newyork bo odšel velik paket delnic te družbe. Morda so zato delnice v zadnjem času tako poškočile, od 950 na 1250 lir.

Borza dela v Mariboru. Od 3. do 9. februarja je iskalo dela 95 moških in 64 ženskih, t. j. 159 oseb, praznih službenih mest je bilo 114, delo je dobilo 72 oseb in sicer 48 moških in 66 ženskih. Odpotovalo jih je 13, odpadlo pa 41; koncem tedna je ostalo še 711 oseb v evidenci. Od 1. januarja do 9. februarja pa je dela iskalo 982 moških in 502 ženski, to je 1484 oseb, službenih mest je bilo 471 praznih, 185 moških in 186 ženskih, t. j. 371 oseb je dobilo delo, 99 jih je odpotovalo, 303 pa odpadlo.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 7 hlapcev, 20 viničarjev, 4 majarji, 2 strojniki, 2 žagarja, 1 električnik, 1 kovač, 1 kolar, 2 tkalca za tkalnice svilenih trakov, 1 ekonom, več vajencev (kolarske, kovaške, livarske, lakirniške, pekarske, čevljarke, krojaške in ključavničarske obrti in trgovske stroke), kakor tudi 5 dekel, 8 kuharic, 12 služkinj, 3 sobarice, 1 vzgojiteljica, 1 kuharica k orožnikom, 1 kuharica v grajščino, 1 kuharica v uradniško menzo, 1 kuharica za pripravljane majance in francoske solate, 4 izurjene delavke za izdelovanje makaronov, 1 šteparica za gornje dele čevljev, 1 hotelska sobarica, 2 gospodinjci, 2 postrežnici, 2 šiviljski vajenki, 1 hotelska kuharica.

Mornariški proračun v U. S. A. znaša 437 milijonov dolarjev.

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG, DNE 9. FEBRUARJA 1929.

Na trgu je bilo 104 slaninarjev, 2 s krompirjem naložena voza, kakih 300 komadov perutnine, nekoliko rib in tudi precej mnogo lesene in lončene robe, pa tudi drugače je bil trg prav dobro založen in obiskan. Cene mesu so ostale skoraj neizpremenjene. Slaninarji pa prodajajo popoldan navadno mnogo ceneje kakor zjutraj, radi česa tudi več prodajo.

Perutnina se je prodajala po višjih cenah kakor pretečni teden, tako so kmetice zahtevale za piščance po 30 do 35, za purane 100 do 150 Din za komad. Domačim zajcem je bila cena 20—35 Din za komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, evetlice. Cene so bile krompirju 1:50 do 2, solati 12—14, čebuli 4—5, česnu 12 do 16, hrenu 16—18, kislemu zelju 5, kisli repi 2, radiču 16—18, maslu 45—64, siru 30—90 Din za kg, mleku 3—3:50, smetani 12—16 za liter, jabolkam 4—8, posušeniim slivam 10—12 za kg, limonam 1—1:75, oranžam 1—2:50 Din za komad, smokvam 10—12, orehom 40 Din za kg. Cvetlic ni bilo na trgu, po trgovinah se prodajajo le cvetlice iz francoske riviere.

Lončena in lesena roba se je prodajala po 1—100 Din za komad, brezove metle pa po 2:25—6 Din za komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. Kmetje so pripeljali v sredo 6. t. m. 11 voz sena in 5 voz slame, v soboto 9. t. m. pa 5 voz sena in 2 voza slame na trg. Cene, ki so malo padle, so bile senu 140 do 160 Din, slami pa 55—65 Din za 100 kilogramov.

BAKER, SVINEC, CINK IN CIN.

Razvoj cen na mednarodnih kovinskih trgih je imel v januarju isto smer, kot v decembru. Baker je po kratkem premoru zopet haussiral, svinec se je tudi nekoliko dvignil, cin je v ceni zopet padel, svinec je pa v nasprotju z decembrom šel v ceni nekoliko nazaj. Razen živahne kupčije na trgu bakra je bilo povpraševanje za ostale kovine le slabo, posebno še v Evropi; trgovci so v preteklih mesecih dobro kupili in so čakali najprvo na prihod tega blaga, dalje so sedanjih meseci itak med najbolj mirnimi, in slednjič se je poznala manjša zaposlenost nemške industrije. Angleški konsum je malo kupil, in tudi kupčija na Francoskem je bila mirnejša; svetovna produkcija pa ni pokazala nobenega omembe vrednega popuščanja. V nasprotju z zmanjšano evropsko kupčijo je bilo povpraševanje v Ameriki večinoma bolj živahno, ker se je dobra zaposlenost v industriji javljala v pomnoženi kovinski potrebi. Izglede za nadaljni razvoj trgov presojajo glede na veliki ameriški konsum ugodno, kakor je bilo to šele nedavno izraženo v optimističnem govoru na letnem zborovanju angleške Burmah-Corporation.

Omenimo še, da je mednarodni kartel cinka določil zvišanje omejitvene kvote na 10%, od februarja dalje, tako dolgo, da se doseže povprečna mesečna cena 27 funtov. Tudi Amerikanci so izvoz v Evropo omejili v istem razmerju. Mednarodni producenti svinca bodo imeli najbrž v marcu sestanek; na tem sestanku se bo skoraj gotovo ugotovilo, da večja omejitev produkcije ni potrebna.

Cena bakra je spet poskočila, najprvo na 18 in nato na 18:25 cents.

L. M. ECKER

sinova

Stavbinska, galanterijska in ornamentalna kleparnica.

Oblastveno dovoljeno podjetje za izvrševanje vodovodnih del in centralnih kurjav.

Ljubljana, Slomškova ul. 4

Telefon 2933 int.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 11. febr. t. l. ponudbe glede dobave 50 kg žveplene kisline, raznih štampilck ter glede oddaje knjig v vezavo: do 18. febr. t. l. glede dobave gred, zobatih koles, litoželeznih bobnov, 200 m kuložice, 50 m ladijskega kabla, 6 komadov termičnih elementov; do 26. februarja t. l. glede dobave risalnega orodja. — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 14. februarja t. l. ponudbe glede dobave 3000 m³ kisika. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 21. februarja t. l. ponudbe glede dobave 140 m³ jamskega lesa in 10.000 komadov zidne opeke. —

Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 21. februarja t. l. ponudbe glede dobave zobatih koles in 8000 kg karbida. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije glede dobave mesa: dne 14. februarja pri Komandi 25. artilerijskega polka v Petrinji; dne 16. februarja t. l. pri Komandi 26. pešadijskega polka v Sisku in pri Komandi Otočaškega vojnega okruha v Otočacu; dne 18. februarja t. l. pri Komandi 55. pešadijskega polka v Bihaču; dne 20. februarja t. l. pri Komandi mesta v Gospiču in pri Komandi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki. — Dne 25. februarja t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 12.710 m³ drv. — Dne 25. februarja t. l. pri Inženjerskem odeljenju Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede naprave 2 greznic z dovodnimi cevmi za vojašnico v Škofji Loki. — Dne 26. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave čiščene konoplje. — (Predmetni pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.) — Dne 21. februarja t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande III. armijske oblasti v Skoplju ofertalna licitacija glede dobave 20.000 m³ drv. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni Komandi.) — Dne 25. februarja t. l. se bo vršila pri Ministrstvu vojske in mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu, ofertalna licitacija glede dobave 15.000 kg masti. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem odeljenju.) — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije glede dobave mesa: dne 14. februarja t. l. pri Komandi vojnega okruha v Karlovcu; dne 16. februarja t. l. pri Komandi vojnega okruha in pri Komandi mesta Dolnja Lendava v Dolnji Lendavi; dne 20. februarja t. l. pri Komandi mesta v Čakovcu, pri Komandi mesta v Sušaku in pri Komandi mesta v Murski Soboti. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije glede dobave kruha: dne 25. februarja t. l. pri Komandi varaždinskega vojnega okruha v Varaždinu; dne 26. februarja t. l. pri Komandi v Murski Soboti in pri Komandi mesta v Dolnji Lendavi; dne 27. februarja t. l. pri Komandi mesta na Sušaku. (Pogoji so na vpogled pri posameznih komandah.)

Prodaja. Dne 18. februarja t. l. se bo vršila pri Upravi zavoda za izradu vojne odece v Zagrebu ofertalna licitacija glede prodaje odpadkov. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni upravi.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 18. februarja t. l. ponudbe glede dobave 50 kg angleškega kositra, 30 komadov krtič in 10 komadov omel; do 25. februarja t. l. glede dobave 1 motorne brizgalne, 1000 kg tračnih žeblicev, 1 motorja za vrtilni tok, 1 tropolnega sklepala in 1 napuščalca. — Vršili se bosta naslednji ofertalni licitaciji: Dne 28. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 17.500 komadov hrastovih pragov; pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, pa glede dobave raznega maziva, bencina, petroleja in nafte. (Predmetni pogoji so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Knjige, časopise, račune, vizitke, etikete, memorande, kuverte, tabele, lepake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, cenike in tudi vse druge tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica
Za večja naročila zahtevajte proračun!

H. SUTTNER
- LJUBLJANA -

Ure, zlatnine in srebrnine

Lastna protokolirana tovarna v Švici

Veletgovina A. Šarabon
Telefon 2666 v Ljubljani Telefon 2666 priporočila

Špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo. — Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom Centki na raspolago

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!

Ustanovljeno 1852.

TEOD. KORN
LJUBLJANA
POLJANSTA CESTA 5T. 8
(preje Henrik Korn)

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov. Naprava strelovodov. Kopalšče in klosetne naprave.

CENTRALNA KURJAVA
Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škatile) za konzerve in fotografiranih ambalaž.